

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 сант.

Уређује ОДБОР

БРОЈ 10 сант.

Нова Русија

— Јединствена солидарност Савезника —

Вести, које стижу из Русије дају права на највећи оптимизам. Два месеца су скоро на измаку, одкако је избила револуција у Петрограду, и може се данас са пуним уверењем тврдити, да су прилике у Новој Русији већ у главном сређене и да се настављају интензивни напори, јачи и обимнији него икад досад ради предузимања одлучне ратне акције.

Руска револуција остаће у историји великога рата, као и у самој повезници човечанства, један велики, значајни датум. Она је показала јасно сву величину духа рускога народа и развела је потпуно прастаре заблуде о културној и политичкој заostalости Русије.

Русија је данас равна и пуноправна члан највећег светског савеза у сваком погледу, Декларативно уређење Нове Русије и велики дух њенога народа непоколебљиве су гаранције о вечности тога савеза. Маневри централних држава, да искористе ново стање и да покрену у Русији извесне елементе ради закључења засебног мира, постигли су само негативан резултат. Сам конгрес радничких и војничких делегата, на који су наши непријатељи поглавито рачунали изјаснио се дефинитивно за наставак рата до краја и солидарисао најзад потпуно са Провизорном владом. Аустро-немачки социјалисти насели су у Штокхолму са својом мисијом, а Ленин и његов незнатан број присталица занемели су пред силном једнодушном шћу целог руског народа и пред великим презрењем са којим је овај дочекао њихове германофилске интриге.

Пре неколико дана руски мин. спољ. послова г. Миљков, доставио је преко представника Русије Савезничким владама званичну ноту о одлучности Русије за рат до краја и о њеној пуној солидарности са Савезницима. Овај званични документ разбио је и последње илузије и наде наших непријатеља. Савезници нису никад

били једнодушнији и сложнији, него што су то данас. И док се свуда чине последње припреме ради издавања капиталног удараца централним државама, дотле је у Русији у томистом циљу развијена гигантска делатност. Све снаге Русије мобилисане су, да се што пре заврши организација свега, што је потребно за предузимање офанзиве. Интензивност општих напора и досад постигнути резултати сведоче јасно, да ће ускоро и велики словенски лав опочети да нападаје тешке и самртне ударце непријатељима човечанства.

Страна штампа

Штрајкови у Немачкој.

«Форверц». — Чудно је, да «Келнше Цитунг» пише да полиција није ниуколико спречавала скупове и да се ограничила само на то, да уклони из центра врлошви поворку манифестаната, док је полузваничан коминике признао, да је поворка дошла пред царски дворач и док «Берлинер Тагблат» вели, да је маса дефиловала у Лајпцишкој улици до Подзаммерплца, т. ј. до у срце самога Берлина. Понема у очи и то, да полузваничан коминике тврди, да фабрике муниције нису биле дотакнуте штрајком, док «Берлинер Тагблат» уверава читалоце, да је се штрајк раширио само на један део фабрика муниције.»

«Берлинер Цит ам Миттаг». — Штрајкови су изазвали скупљање по улицама, по разним квартовима Берлина. Велике радничке масе ишле су у густим поворкама ка центру врлоши, али су им кордон полиције запречили пут. Неке групе могле су међутим ипак проћи.»

Један вандализам.

«Локал Авцајгер». — (Ево формалног признања, које чини Карл Розер, дописник свога великог берлинског листа на западном фронту): «Пролазимо Еверњкур. Један ладан и блутов задох, као кад се пржи месо заражава атмосферу. Пролазимо поред «Кадаверфервертунгс-аншталт-а (т. ј. завода за искоршћивање лешева), ове групе армија. Масни делови тела се издвајају, а све остало се

мрви у једном млину и претвара у прах, који се меша у храну за свиње или се употребљава за ђубрење.»

У Русији

Финланђани против Немачке

Цирих, 24 априла

Руска Провизорна Влада дала је сва грађанска права својим поданицима који нису руске народности а који живе у границама Русије. Очекујући потпуно решење украјинског питања забрањена је по школама настава рутенског језика као и настава украјинске историје и географије.

С друге стране, Финланђани, који су били најокореднији непријатељи старог режима, поступају као са браћом са новим Русима. Финланђани који служе у Немачкој војсци у којој су били ангажовани ради борбе против старог режима Русије изјавили су да се не могу борити против своје браће и тражили да не служе војску. Мир

шал Хвденбург их је одмах интервирало у концентрациони логор за здобљенике.

МИР ПО СВАКУ ЦЕНУ

— Изјава г. Грева —

Цирих, 24. априла

Г. Грев, бивши отпавник полова Седињених Држава у Бечу, дао је врло важне изјаве о економским приликама у Аустрији. «Економске су прилике у Аустрији — изјавио је г. Грев — ужасне. Ви можете о томе говорити са потпуном сигурношћу. Погледајте ципеле које носим, платио сам их 300 круна. Народ гладује, ја вас уверавам да он потпуно гладује. Његов је морал тако депримиран, његов физички отпор тако опао, да је он изгубио сваку снагу да се бори».

Од пре две недеље избила је велика промена код масе па чак и код управљајућих кругова. Први се пут озбиљно говори у Аустро Угарској о сепаратном миру са Русијом. Ова је нада толико узела маха да је председник општине морао публиковати манифест у коме је демантовао да су отпочели преговори о миру.

Америка и Србија

— Један телеграм председнику Вилсону —

Париски «Тан» од 18. априла ове год. доноси: Г. г. С. Урошевић, председник вишег просветног савета, Вел. Вуловић, посланик и бивши министар и Вел. Јанковић посланик и бивши министар посетили су америчког амбасадора у Паризу и предали му текст телеграма, који су српски интелектуалци одлучили да упуте председнику Вилсону у знак своје важности. Телеграм гласи:

«У тренутку, када је велика америчка република, под председништвом Вашег Екселенције, принуђена да прими рат против природног непријатеља слободе, чији злочини угрожавају свет, ми, прогнани синови мученичке Србије, узимамо слободу да упутимо шефу великог народа Седињених Држава изразе најдубљег поштовања и да га молимо, да код свога народа, племенитог браниоца светих права човечанства, буде тумач нашег дивљења и наше вечне захвалности.

Српски народ подноси већ пет година страшне ратове за ослобођење своје подјармљене браће и за

одбрану своје независности и слободе, купљених потоцима крви и вековним патњама својих синова.

Исцрпљен, измучен, гоњен, лишен отаџбине у овој гигантској борби изгубио права и сурове силе српски народ ипак остаје металомљив, поуздан у своју судбину, понесити што се бори у редовима у којима је и велики амерички народ сад заузео своје место.

Подржаван озом великом моралном снагом, он се не осећа никако малаксао и готов је да се бори до краја да би испунио своју свету дужност: да одагна завојеваче своје домовине и да оствари свој народни идеал: уједињење са својом браћом по крви, Хрватима и Словенцима, жртвама аутократских владавина, које су изазвале овај ужасни рат.

Упућујући Вашој Екселенцији ове речи, које потичу из дубина наших нападених душа, ми морамо протестовати пред Вама и пред племенитим америчким народом против свих варварстаза, која нечовечки завојевачи стално

врше над нашим живљем у Србији. Свирепа гоњења, пљачкања, пожари, одвођења однарођивање и насилно регрутovanje — то су злочини, почињени против свих правила међународног права и против одредаба међународних конвенција Хашких.

Нека би ускоро вечна празна, моћним гласом Савезника, изрекла своју бојанску пресуду над свим овим злочинима!

Погписани: Ј. Жујовић, пред. Академије Наука; С. Урошевић, пред. вишег просветног савета; Ј. Пролановић, Вел. Вуловић, М. Капетановић, Вел. Јанковић, А. Станић, посланици и бив. министри; Чед. Костић, Рад. Агаџовић, Драг. Јаксимић, С. Златичанин, М. Михаиловић, посланици; Ђока Стајкојевић, ректор београдског универзитета; Свет. Радовановић, проф. универзитета; Мирко Поповић, генерални инспектор школа; Драг. Обрадовић ин. школа; Р. Одавић, проф; Бора Пајевић, инжењер; Маша Поповић, прота

Г. Шарп, амерички амбасадор био је дирнут кораком српских интелектуалаца. Он је рекао: «Седињене Државе од почетка рата гајиле су најживљу симпатију према херојском српском народу. Са тога разлога Американци су послали армијама краља Петра лекаре и санитетске мисије и прикупљане су намирнице да се ублажи беда становништва, одагланог из своје земље». Амбасадор је завршио потврдивши, да ће праведна ствар Србије бити подмагана до победе».

ЈУЧЕРАШЊИ МИТИНГ

— Збацивање краља Константина —

Јуче око 5 часова по подне одржало је становништво Солуна велики митинг на тргу «Беле Куле». Митинг је отворила војна музика, која је одсвирала грчку националну химну коју су многобројни манифестанти отпевали у хору. По том је говорило више говорника. Председник општине г. Ангелакис држао је први говор, који је поздрављен бурним узвицима: «Дале краљ издајник! Г. Зевос је говорио у име избеглица из Тракије. По свршеним говорима песник г. Константинос дес де-кламовао је једну своју песму

против краља — издајника.

По том је г. Ангелакис прочитао резолуцију, у којој се најпре истиче сав злокобан рад краља Константина и онда се прокламује његово збацивање и поништење свих његових права на грчки престо. Истовремено се моле Савезничке владе да не признају више збаченога краља, као ни његове владе и из-

ражавају се осећаји захвалности и оданости Савезницима, као и готовост на све жртве за остварење народних тежњи.

Потом су манифестанти са музикама и заставама на челу отишли пред зграду Провизорне Владе и акламовали ову. Предавање резолуције Провизорној Влади одложено је за данас.

Са ратних фронтова

Са солунског фронта

— Француски коминике —

Солун, 24. априла

Јуче на већем делу фронта јака артиљериска борба на обема странама. Немци су употребљавали загушљиве гранате. Непријатељски аероплани бомбардовали су једну амбуланту на зајужку Црне Реке. Прекјуче у вече јака пешадиска акција грчких трупа, потпомогнута француским одредима, омогућила је да напредујемо 500—1200 метара на фронту од 5 километара. Грци су одбили бугарски противнапад. У току ове операције заробљено је 16 бугарских војника.

Француски коминике

Париз, 24. априла

Северно од Соасона Немци су претпрошле ноћи, извршили многобројне против нападе са великим снагама на положаје које су Французи прекјуче освојили. Борба је била по све крвава у области Лафоа северно од мајора Фроадемона. Свуда су немачки напори слоњени и густе колоне одбијене француском ватром и на бајонет. Французи су одржали новозадобивене положаје. Потврђује се да су Немци претрпели крваве губитке у прекјучерашњој борби као и у протинападима претпрошле ноћи. У операцијама од 21 и 22 априла Французи су успели да освоје већи део линије дуж Шеман де Дам.

Број избројаних заробљеника достиже 5800 од којих 150 официра. Заробљено је 7 топова од којих има неколико тешких.

Авијатика. Ноћу између 21 и 22 априла и следеће ноћи француски су аероплани бацили 8500 килограма експлозива на војне зграде, станице и биваке нарочито на радионице код Хасон-

дажа. Константовани су многи пожари. У току 22 априла француски су пилоти оборили 3 немачка аероплана. Наша је артиљерија оборила још четири аероплана.

Париз, 24. априла
(доцније)

Северо-источно од Соасона Французи су комплетирали своје успехе од јуче и проширили терен у локалним операцијама. Они су заузели више потпорна важна места северно од воденице Лафо и северно од Бреја-ан-Лао оз. Артиљериска јака борба у целој области Шеман де Дам где су Немци поновили своје против-нападе на наше положаје код мајора Фроадемон, на платоу Воклер и на сектору Краоне. Французи су свуда одржали своје новозадобивене положаје и одбили Немце са великим губитцима.

У току једног од ових напада, један немачки батаљон будући под јаким француском ватром, повукао се у неред и остављајући на терену велики део свога ефектива.

Број немачких заробљеника који су избројани достиже сада 6.100. Један француски корпус који оперише северно од Бреја-ан-Лаона заробио је 1800 војника и освојио на једном фронту од 4 километра целокупну линију Зигфрид.

Италијански коминике

Рим, 24. априла

На фронту Трентина артиљеријске акције, нарочито у зони Астина и на платоу Азијага. У долини Лагарине једна наша патрола

продрла је у један непријатељски ров и запленила материјала. На фронту Јулијанских Алпа непријатељска артиљерија била је активнија у зони Горице и на секторима сев. Карса. Увече после јаке артиљ. припреме непријатељске трупе успеле су да заузму један наш истакнути положај југ. ист. од Горице. Један други вапад на реке наше положаје на Карсу брзо је одбијен.

Румунски коминике

Јаш, 24. априла

На целом фронту акција патрола, пушкарање и артиљеријско дејство. На разним секторима непријатељ је живо бомбардовао предео Салће, Вудул Роска, Сербанест Руска артиљеријом. Бардовала је успешно непријатељске резерве у селу Калебни. На Дунаву затишје.

Енглески коминике

Лондон, 24. априла

Наше су трупе северно од села Гомелие извршиле успео напад на фронту од једне и по миле, продриле су дубоко у немачке положаје, бациле у ваздух дефанзивне организације и вратиле се са извесним бројем заробљених војника. Претпрошле ноћи непријатељ је извршио један напад на наше положаје на Хинденбурговој линији источно од линије Билекура, али без икаквог успеха. Наше су трупе у једној локалној успелој операцији јужно од реке Сушеца, заузеле један део непријатељске линије и заробиле 34 војника.

Према новим извештајима непријатељски напади на наше положаје на Хинденбурговој линији били су врло јаки. Огромне непријатељске снаге ангажоване су у борби на томе сектору и после остреве борбе груди у груди непријатељ је потиснут претрпевши тешке губитке. Непријатељ је јуче у јутру извршио два против напада у циљу да поврати део фронта, који смо ми претпрошле ноћи заузели јужно од реке Сушеца. Оба два су га тада одбијена. Наше су трупе извршиле срећан напад северно од реке Скарпе.

Авијатика. — Јуче је био ваздушни сукоб између шест енглеских аероплана и одприлике 15—20 немачких који су напали наше апарате са разних страна. Наши су авијатичари оборили један немачки апарат, а друга два су се стрпоштала услед квара на земљу иза тријантељских линија. Још друга два апарата су се морали спустити на земљу. Остали апарати напустили су борбу. Наши шест апарата вратили се неоштећени.

Јуче су, дакле, наши авијатичари у разним борбама, оборили 4 немачка аероплана а пет других су приморани да се спусте. Наша је артиљерија оборила још два непријатељска апарата. Дванаеста аероплана фале.

Немачки се отпор смањује

Женева, 24 априла

«Журнал де Женев» пише: Уништење многобројних резервних немачких дивизија у току последњих операција на западном фронту, јесте врло озбиљан удар за Немачку. Генерал штаб Хинденбурга успеће врло тешко да попуни празнине у редовима своје војске. Доћи ће дан када ће му бити апсолутно немогуће да то учини. Тај дан није тако удаљен као што се верује. Тада ће се завршити и немачки отпор.

С друге стране исти лист каже: мори глад која све више и више народ, ослабљује врло много његов морал и припрема га да се отресе тога чим наступе велики поразни немачких армија.

Кронпринц управља операцијама

Црих, 24, априла

«Франкфуртер Цајтунг» овако коментарише немачки коминике: «Наш званичан извештај јасно показује да се сектор између Соасана и Ремса мора сматрати као друго велико бојно поље на западном фронту. Артиљериска борба овде достиже велику јачину. Наше трупе имају предобом на том сектору Французе Кронпринц Немачке који командује тим трупама, мора да их згрупише и распореди.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Лондон. — «Морнинг Пост» пише да су Рајхстаг и немачка штампа упознали свет под којим би условима Немачка закључила мир. Питање је још о миру који ће се постигнути победом. Недавно Немци су тврдили да ће помоћу цепелина однећи победу. Сада мисле да ће сумаренска блокада приморати Споразум на мир! Где су сада цепелини? Немачка их штампа никако и не спомиње!

Париз — Влада Сједињених Држава извршила је врло елементарни акт према Белгији и областима северне Француске. Она је ставила на расположење Белгијанцима и Французима из окупираних области 150 милиона долара за снабдевање, 90 милиона за Белгију и 60 милиона за Француску т. ј. 750 милиона динара.

Лондон. — Енглески недељни рапорт о операцијама које се воде на западном фронту, истиче систематски метод са којим се врши бомбардовање непријатељских положаја. Рапорт додаје да су Англо Французи са својим нападима одузели Немцима сваку иницијативу операција.

Штокхолм. — јављају да су немачки сумарени потопили у току месеца марта 70 норвешких лађа.

Рим. — Кардинал Мерсије у једном писму упућеном папи јавља да се одвођења настављају у Белгији ако су се Немци обавезали да вишене чине така дела.

Амстердам. — Према информацијама једног холандског листа, једна брошура под насловом «Глад» штампана на црвеној хартији, растурана је у целој Немачкој. Писец живо напада немачку политику претрата. Он осуђује владу што није ништа учинила да избегне глад и завршује једним апелом народу да поште по то тражи мир.

«Велика Србија»

прима огласе по умереној цени

ФЕЛТОН

Ђ. Лазаревић

Д-р НИКОЛА ВУЛИЋ

Наше војници поређали се у ровове, дуж шанца, са пушкама наслоњеним на грудобран.

Г. Поручнике — примећује један каплар — немојте ићи откривени — хоће Мађари да гађају.

Неће, неће — смеши се Урошевић — и ми смо заједно ишли даље. Међутим пушкарање се све ближе чуло. И наши почеше из ровова да сговарају.

Један ордонаис трчи путањом испод насипа, заклонен од непријатељских положаја, ка нама.

Г. поручнике, послдо ме наредник хитно да вам јавим: не

пријатељ заобилази наше лево крило... У томе пушке припуцаше из ровова, који су, одмах ту пред нама, попречно затварали леву страну обале савске. За тили час целом линијом отпоче пушкарање...

Обустава паљбу, викао је поручник Урошевић из степ гласа. Ми смо обоје јурили насипом дуж ровова...

Ја ве знам зашто се ми нисмо склонили лево, иза насипа. Ја сам осећао да то треба да учиним. Мислио сам: ово је лудо да ми овако откривени јуримо насипом. Ја сам сваки час очекивао да г. Урошевић скочи у

ров а ја за њим. Али он то није учинио, а ја не хтедох да се пред њим покажем плашљив, нити да му кажем да се склонимо и ако су војници викали на нас да се склонимо у ров...

Г. Урошевић је непрестано наређивао обуставу ватре, али је успевао само да обустави у непосредној близини. Даље, дуж целе линије развијала се све јача пушчана ватра...

Били смо већ код митраљеза, који је постављен на углу где се насип савија у лево. Грудобран је ту направљен од гомиле камења. Одатле, лево, пружао се други насип, поплочан камењем, који се попречно спуштао, кроз баруштине и врбак до савске обале.

Био сам баш на том углу, кад је пушчана ватра била најјача. Нешто заузедра као осиге кад

зује. Неколико тупих, меких удара шљацише по камену. Г. анчице од грба почеше да падају пресечене куршумима...

Скочи доле — викну неко. Нисам имао кад да се окрећем да видим: где је Урошевић. Затрен ока скочио сам, са висине од два метра, доле.

Па то су куршуми — рекох ја нареднику при митраљезу хватајући се за камен...

Крша је једнако пропрскавала. Пуцање је постепено престајало. Само тамо код пумпи пуцало се једнако.

Ама, видосте ли г. Вулића? — питах ја.

Он је тамо отишао — каже наредник показујући руком на пуцњаву.

Већ је било доцкан по подне кад сам се полако враћао путањом заклоњен високим на

слпом. Урошевић се код митраљеза изгуби — отишао је напред...

Код моста стиже ме г. Вулић. О рамену пушка око паса велике флашкије. Висока шајкача, а на носу цвикер привезан белим канопом.

Опкладао бих се, да си ти данас на левом крилу, приметно катгу — рекох му ја.

Не, нисам. Ја сам хтео мало да пуцам на Аустријанце, али што јест јест — ја нисам видео ни једног Аустријанца и ако сви други тврде да их виде. Врага — завршио је г. Вулић — а куд би их и видели кад се и они крију иза ровова, а ја, знате, непрестано чекам некакав јуриш и ура, као што то кажу да је ред у борби...

(К р а ј)

Дневне вести

Говор г. Виваниа.

Из Вашингтона јављају, да је амерички министар просвете одлучио да у хиљадама примерака одштапа говор г. Виваниа на конгресу и да га раздаје америчким школама.

Споразум и Грчка.

Према вестима из Атине, Савезнички посланици учиниће да се потпуна објашњења односно држања Споразума према Грчкој. Потврђује се знанично, да се питање о уклањању извесних грчких личности из Атине није претресано ни са г. Ламбросом ни са г. Заимисом. Г. Гијмен је само претресао то питање у једном приватном разговору са г. Заимисом, пре него што је овај наименован за шефа владе.

Посете г. Заимиса.

Атински «Неон Асти» јавља, да је г. Заимис учинио посете Савезничким посланицима г. г. Гијмену, Елиоту и Боздариу.

Пажња.

Виши официр који је од мог рођака Милорада Ристића благодотреник Народне Банке примио у Марсељу а намет за мене, молим да ми се јави на пошту бр. 20 како би послао к њему писмо за пријем пакета; или ако ми је лакше преда г. Радојловићу начел. вој. поште у Солуну. Плуковник Љ. б. А. Недељковић.

Изгубљен пас.

Изгубљен је пас, врста хрта, беле дуге длаке, жутих ушију. Моли се, ко га је наша да га доведе у француски аутомобилски парк, ул. Керим ефенди, бр. Цариградски. Добитиће пристојну награду.

Солунски биоскопи.

Провизорна влада издала је наредбу свима овдашњим биоскопима да почев од 1. маја од свих гледалаца без разлике наплаћују нову таксу т.зв. ратни прирез у износу 30 од сто од улазне цене. Поред овога, наплаћиваће се и даље досад постојећа владин такса од 20 од сто.

Према том, извештава се публика да ће за похођење биоскопа имати да плате следећу улазну цену:

Цивилни: прва класа 1.25 (улазница 0.80, такса 0.20, прирез 0.25), друга класа 0.70 (улазница 0.45, такса 0.10, прирез 0.15).

Војска: прва класа 0.70, (улазница 0.45, такса 0.10, прирез 0.15); друга класа 0.50, (улазница 0.30, такса 0.10 прирез 0.10).

Ложе: 4.50, (улазница 3, такса 0.60, порез 0.90), бесплатне карте: 0.45, (такса 0.20, прирез 0.25).

Благодарност.

Приложио Владимиру Комесари;

Г. Јеремија Ж. Милутиновић, 10 француских франака на дан негових славе Св. Ђорђа, с тим да се подели сиротним српским избеглицима а за покој душе његовог брата Илији Ж. Милутиновићу који је погинуо у Срему.

Владимиру Комесари и овим путем изјављују у име сиротних српских избеглица своју благодарност дародавцу.

Из Канцеларије Владиних Комесара 29 априла 1917 г. бр. 1527 Солун.

Из Финанс. Делегације

Финансиска Делегација добила је оригиналне признанице за послати новац преко Делегације у Србију и позива следећа лица ради пријема признаница:

Андре Петровић, Аврам Атамунчиновић, Божидар Нешковић, учит. Владислав М. Савић, Вида Печар, Глиша Јовановић, Д. шан Р. досављеши, Дамитрије Здравковић, Бура Николић, Живојин Мавојловић, Жиган Маринковић; Иван Ивановић; Исаја Николић (2); Илија Ђорђевић; Јездимир Нешковић, Јевта Гавриловић, Јанићије Красојевић, Јован Михајловић, Јован Голубовић, Јован Димитријевић, Јанићије Николић, Јован Марјановић, Коста Пазловић, Милан Данић, Младан Ђорђић, Миливоје Живковић, Миливоје Вукићевић, Милован Аврамовић, Недељко Бакић, Никола Митровић, Новица Брашић, Ник. Ст. Павловић, Петар Хациманић, Петар М. Јовановић, Петар Станковић, Радосав Милошевић, Радисав Суботић, Радивоје Ракоњац, Риста Јојић, Сава Стојановић (2). Сретен До

ставник и васпитач младина, и врло гредан просветни радник.

1914. год. пок. Риста Николић примио се посла око отварања и уређивања Народног Музеја у Скопљу. Са пуно љубави и преданости он је био почео прибавити споменике старе српске културе по неким класичним земљама; осим тога скупљао је и грађу, која је требала да послужи за научно проучавање народног живота.

Највећи део свога времена и свога труда пок. Риста Николић био је посветио раду на науци. Врло су значајна и ценива његова проучавања о материјалном и духовном животу нашег народа у Врањској Пчињи, Пољаници и Клисурској (етерничкој), Крајишту (у Србији и Бугарској) и Власини, која је објавила наша Академија наука.

† РИСТА Т. НИКОЛИЋ

Још једна велика жртва! Стигла нам је црна и тужна вест, да је погинуо у служби своје отаџбине један велики и племенити радник. Пао је Риста Николић, управник Скопског Музеја и раније професор гимназије.

Покојни Риста Николић рођен је у Врању. Ту је учио основну школу и првих шест разреда гимназије, а седми и осми разред и испит зрелости свршио је у Нишу. На нашој Величкој Школи изучавао је географску групу наука, и ту се показао као један од најбољих ученика професора Цвијића.

Од 1901. па до пролећа 1914. год. пок. Риста Николић био је наставник у београдским гимназијама. Он је био узорит на-

жудић, Светозар Филиповић, Светозар Ј. Николић, Светолик Здравковић, Стеван Б. Савковић; Тихомир Караџић.

При пријему ових признаница Делегацији се има вратити признаница по којој је односна сума уплаћена за Србију.

За војне обвезнике на фронту, ако признанице не буду могли лично подићи, Делегација ће им их доставити поштом преко дотичне команде, чим Делегацији буду доставили садање своје тачне адресе.

Бр. 11 285 из Финансиске Делегације, 22. априла 1917 год.

Објава

Извештавају се српске избеглице да ће се од 24. окт. маја па до 1. маја т. год. сваког дана вршити ревизија пасоша у избегличком логору од 8 до 12 сати те се ставља на знање свима избеглицима које примају хлеб у избегличком логору бесплатно или за новац, да лично сваки власник пасоша престане у избеглички логор и свој пасош понесе. Пасоши, који се буду слали преко друге личности, неће се узети у обзир. Ко не буде пасош или легитимацију коју има до одређеног дана показао, неће добити хлеб после одређеног дана.

Преглед пасоша вршиће се овим редом, а по списку примања хлеба.

24 априла од броја 1	до	200
25 » » «	200	» 400
26 « » «	400	» 600
27 « « »	600	» 800
28 « « «	800	» 1000
29 » « «	1000	» 1200
30 « « »	1200	па на више

Ко незна свој број списка, нека се обрати Комесару логора и исти прибави до 24. окт. месеца.

Из канцеларије Владиних Комесара 18. априла 1917 г. бр. 1437 — Солун.

ПОСЛЕДЊЕ ВЕСТИ

Са нашег фронта

— Српски званичан извештај —
Солун, 24 априла.
23. априла ништа важно.

Криза у Немачкој.

Црих, 24. априла
Ново смањивање намирница у важности је од 2 априла. Дневни оброк брашна сведен је на 170 грама. Допунски оброци

у последње време пок. Риста Николић био је започео испитивање те врсте у Малешу.

У пок. Ристи српска је наука изгубила једнога вредног и способног радника.

Слава му и вечан помен!

Карађорђе и неправедни комесар

Првих дана месеца маја 1812 године послао је Савет (министарство) у Ваљево и друга места једну комисију. Ту су комисију чинила ова лица: Велики судија Илија Марковић, министар спољних послова М. Радоњић, и члан београдске управе Николајевић. Они су имали да испитају жалбе тамошњих житеља, који су се тужили на угњетавање од неких старешина.

Карађорђе, дознавши да је та комисија пристрасно стар свр-

радицима тешких радова сведени су за 25 од сто. Сви додаци деци укинута су. Оброк кромпира утврђен је на 5 фунти недељно. Један немачки полуваничан коминике, објављен у „Франкфуртер Цајтунгу“ вели: «Имамо пред собом више тешких месеца», можда најтежих у целом рату. «Фолксботе» у Карлсруу назива нове мере «мерама очајања».

На фронту Риге

Петроград, 24. априла
Генерал Алексијев, генералисим руске војске стигао је на фронт Риге.

Гучков у Јашу

Петроград, 24. априла.
Руски министар војни г. Гучков био је у Јашу. Он је до ручковао са г. Браћаном, а ручао са краљем и конферирао са члановима румунске команде. Он је о стању Русије говорио са оптимизмом. Г. Гучков се вратио у Петроград.

Пом њ Америке

Лондон, 24 априла
Ускоро ће Америка послати у Француску 3000 амбуланти са 7700 лекара, као и 1000 других амбуланти за енглески фронт у Француској.

Манифестације у Немачкој

Женева, 24. априла,
Нове манифестације биле су у Берлину. Маса су обишле улице вичући: «Хоћемо изборна права и дајте нам довољно хране». Сличне манифестације биле су у Келну и Бремену.

Англо-америч. споразум

Њујорк, 24. априла
Г. г. Балфур и Вилсон потписали су један споразум, којим се регулише организовање одбране од сумарена и снабдевање Савезника.

Бразилија пред ратом

Париз 24 априла.
Хазасова Агенција саопштава: Париски листови сматрају оставку Лаура Малера повнотом са германофилских осећања као знак одлучних догађаја, пред сазивом бразилијанског конгреса. По њима је то знак, да ће конгрес изгласати објаву рата Немачкој. Париска штампа истиче, да је нови мин. спољ. послова у Бразилији велики пријатељ Споразума, а нарочито Француске.

шила, заповеди: да сви чланови дођу к њему у Тополу. И ту великог судију Илију, који се још старао од шабачког команданта одузети неко село, а сина свога начинити војводом, издара, а друге је чланове био затворио у тамницу, па их доцније пустио. Совету гај написао је сштар прекор што је саставио комисију без његова знања, претећи му да ће се он с њим разрачунати, и да нипошто неће трпети да народ страда од неправедна суђења.

Младен Миловановић, слушајући све то рекне:

«Мајка му стара, боље је било трговати свињама, као и пре, него бити светник!»

(«Српски Дневник»)

Немци пребацују трупе

Лондон, 24. априла
Потврђује се, да су Немци пребацили са руског фронта у Француску извесне снаге. Међу овим трупама има и насилно регрутованих Пољака. Последње немачке дивизије, доведене са руског фронта састављене су упола из мларића од 19 и мање године.

САОПШТЕЊА

Воја Пековић војни обвезник нека одмах јави своју адресу Драгомиру Марјановићу типографу Војне Штампарије Солун.

Најновије вести

Црих, 24. — Јављају да су америчке фабрике добиле наредбу, да најпре производе ратни материјал, намењен Русији.

Берн, 24. — Јављају из Берлина: комисија за нов немачки устав наставила је рад. Прегресано је питање о сазиву рајхстага за све време рата. Један прогресиста је изјавио: «Искуство је показало да је то потребно.» Хелферах је истакао, да тога нема у уставу. Један социјалиста је рекао:

«Треба апсолутно контролисати све поступке владе.» После дуге дискусије представници католичке, прогресивне и народне странке изменили су овако захтев. «У току рата влада мора тражити пристајак рајхстага за опозивање или одлагање рада рајхстага».

Црих, 24. — «Журнал де Женев» објављује једно писмо из Немачке о тамошњој ситуацији, у коме се вели: «Стање у Немачкој горе је сваки даном. Резервне намирнице су готово исцрпљене и питање је, како ће се без глади стићи до идуће жетве. Војници на фронту добијају још најпотребније, али позадиња трпи велику оскудицу. Намирнице, које се могу још купити баснословно су скупе. У Франкфурту стаје шунка 130 до 150 марака, гуска 100 марака. Ситуација је несносна и глад изазива страшно незадовољство у народу. Одржава се глас, да ће немачка влада упутити свету нове предлоге мира».

Париз, 24. — Приликом доласка италијанских и енглеских парламената, одржана је јуче сјајна манифестација пред статуом Страсбурга. Више патриотских удружења носила су цвеће и венце. Маса је акламовала парламентару. Принц Колон сенатор држао је говор од стране Италије.

Вариете * * *

* * Алхамбра

Летња Башта
У дивној летњој башти Алхамбре, отворен је од данас вариете, са врло одабраним програмом.

Сифилис и све венеричне болести лечи са потпуним успехом.

директор болнице венеричних болести у Солуну

Д-р Арист. Христову

прима у својој клиници од 3 до 6 и по час. по подне.

Улица Егнатија бр. 314.

Нове књиге

Изашле су из штампе и пуштене су у продају ове књиге:

Са српског фронта. Од Ђ. Лазијевића. Цена 0'50 д.

На помолу. Од Ива Ђипића. Цена 1'50 д.

Косово или Бој на Косову 1389. год. у народним песмама. Цена 1. дин.

Цвеће. Српска читанка. Приредиле Љубица Карчевићева и Василија Качандовићева. Цена 0'70 д.

Ружа. Српска читанка. Приредиле Љубица Карчевићева и Василија Качандовићева. Цена 1'50 д.

Божур. Српска читанка. Приредиле: Љуб. Карчевићева и Василија Качандовићева. Цена 1'50.

Књиге се могу добити

1) Код издавача Николе Л. Бркића, новинара, у уредништву «Велике Србије» у Солуну, на чију се адресу треба обрађати и за распродају;

2) Код г. С. Стефановића царина, на служби при Финансијској Делегацији у Солуну;

3) У књижари српских књига у ресторацију «Београд» у Солуну;

4) На фронту овлашћен је г. М. Богдановић, фотограф, да скупља претплату и врши поштинге.

Лекар за унутрашње болести

Д-р Алексопулос К.

бив. лекар у скопљ. болници

прима у своје стану, ул. П. Мелас 21, (близу Команде Места) од 8—10 и од 2—4 свакога дана.

Сиромашне српске избеглице лечи бесплатно.

Противу

ревматизма, артритиса, болова зглобова, крста и других болести употребљује се и лечи успешно МОСКОВИТИН, једини радикални лек, кога су за таквог признали сви здравствени савети и који је награђен на свима европским изложбама.

Краљеви, принчеви, професори универзитета, директори европских клиника признају лековиту моћ МОСКОВИТИНА и препоручују његову употребу.

На продаји у апотеци Мароко, булевар Ники Н 19 и у Париској апотеци, улица Венизелос Н. 8.

Част нам је ставити до знања српској војсци и српској публици, да смо у Солуну, морско пристаниште — кеј, улица Ники 35, отворили

СРПСКУ РЕСТОРАЦИЈУ „БЕОГРАД“

где се кувају само српска јела, а нарочито недељом српска гјбаница.

Потрудили смо се и набавили чиста природна вина талијанска, француска и грчка такође и француски и грчки коњак.

За сваки дан: гулаш, ћулбастаја и пржена риба за доручак од 8 сати пре подне.

Јела чисто српска са свињском машћу.

Сервирање банкета прима по умереној цени.

Препоручујући се српској војсци и публици молимо је за посету.

С особитим поштовањем,
Ђира Васић, трг. Београђанин
Васа Златаревић, ресторатер.

СПЕЦИЈАЛИСТА ЗА УНУТАРЊЕ БОЛЕСТИ

Др. АЛЕКСАНДРИДЕС

Управник болнице за заразне болести

Прима сваког дана од 11—12 пре и од 5—6 по подне у француској апотеци ул. Франк бр. 35. — у згради француске болнице — а од 2—4 по подне у своје стану, ул. престолонаследника Борђа бр. 35. — упоредно ул. са булеваром краља Константина.

Поткожна убризгавања Неокатварзана као и новог француског препарата «Галил» противу сифилиса.

Уредништво „Вел. Србије“ прима огласе по умереној цени.

Књижара

РАДИУМ

Улица Венизелос 7.

Има све врсте илустрованих листова, забавних књига: француских, енглеских и талијанских. Продајна цена као у Француској.

Велики избор хартија за писма, Сатова, артикала и прибора фотографских најпринзатијих фабрика «Кодак» и «Лјмијер».

Извршује све фотографске радове за 24 часа.

Огромне стовариште парфимерије и артикала за тоалету.

Разне робе стандарске, посуђа и кухињских потреба.

2—30

Ко једном попуши цигарету „Салоника“ тај ће се уверити о њеној каквоћи зато:

Препоручујемо г. г. пушачима да и даље пуше само цигарете из прве и највеће фабрике цигарета

„Салоника“

Каиро — Александрија — Солун

Најбоље и најкусније цигарете и дуван свих врста.

Награђена првом највећом наградом на изложби у Филадельфији

На продају у свима дуванциницама, нарочито „Миродато“ и дуван за луле.

СИНОВИ Г. А. ПЕРЕРА И К^о ЛТД. СОЛУН

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ:

Позамантерије, чарапа, бижутерије, мириса, чипака, пантлика, платна мушета Париских артикала, женске конфекције, гвожђарије итд.

— ЦЕНА УТВРЂЕНА —

Продаја на велико и на ситно по истој цени.

Париска хируршка зубна клиника Др. Х. Салтиел и С. Арама

Са париског универзитета

Најмодернији зубно-технички радови извршују се у кратком року и најсолидније.

СОЛУН, улица Птоломеон 37, угао улице Венизелос 97.

Српско Трговачко Друштво а. Д. СОЛУН

Улица Победе бр. 11, на кеју до биоскопа „Пате“.

Обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове.

Врши обичне и телеграфске новчане исплате за Швајцарску и све Савезничке државе.

Са положаја може новац да нам се упућује у свима монетама поштанским упутницама.

Уз сваку пошиљку треба нам јавити тачну адресу коме има новац да се упути.

Прима новац на штедњу и чување.

Друштво стоји под непосредним надзором Краљ. Срп. Владе

и Врховне Команде преко нарочито одређеног делегата.

Обавештења бесплатно.

УПРАВА.

ФАБРИКА ЦИГАРЕТА

„НЕСТОС“

НАЈВЕЋА НА ОРИЈЕНТУ — 500 РАДНИКА

Специјалитети:

Нестос Кики	дин.	1'---
„ Гиубек	„	0'80
„ Јаки	„	0'65
„ Аџрос	„	0'50